

מנחם שילוני, בן קבוצתה של עמירה, כתב ספר זיכרונות ילדות - "היום כבר מותר לקרוא להם אמא ואבא" (2016).
כך כתבה עמירה בעלון הקיבוץ עם הופעת הספר:

"עין השופט הקטנה בראשיתה, על שלל התחושות, המגעים, המראות, הריחות, הצלילים והטעמים, מתוארת להפליא, בספרו של מנחם שילוני. זיכרונותיו גובלים בדמיון רווי הומור שנון ומהולים בחמלה ובאהבה אין סופית למקום. קריאת הספר מזמנת חוויה מרגשת ומהנה למי שעין השופט יקר לליבו ובוודאי גם לקוראים אחרים בקהל הרחב. למנחם - הידד על הספר המרתק!

עמירה פדן

ידיעות עין השופט מס' 52 – 16.12.2016

בספר קטעים המספרים על קבוצת "מעין", קבוצתם של עמירה, מנחם, אילנה, אלישע ועוד. עמירה מוזכרת בספרו של מנחם באות ע'.

"...המורה משה רותח מעלבון על ששוב מעלנו באמונו, התפרץ למשכנו בסיום ההצגה "מקבת" והודיע לנו שזהו! נגמר! עד כאן! משלחת פיוס, שהורכבה בדחיפות משתי מלכות הכיתה, יצאה אליו בניסיון לדבר אל ליבו שיחזור בו. היו בה א' "הילדה האמיצה"...וע' שחורת השער, שביום טוב די היה בפרץ צחוק קצר שלה להמיס קרחון".
(עמ' 175)

...לברל ופנינה יש ארבע בנות. המבוגרת עדנה, היא סופרת ילדים ידועה. עם אחותה עמירה גדלתי בקבוצת "מעין" והיום היא מורה לתולדות האמנות... עמירה הייתה תמיד שותפה דומיננטית ודמות מובילה בלא מעט פעילויות כשרות ולא כשרות שעשינו.
...כאשר, לקראת סיום הלימודים והגיוס הקרב לצבא, רקמו לנו הבנות חולצות, את זו שלי רקמה עמירה, מלאכת מחשבת, לבנה, מעוטרת עלי גפן ירוקים, קנוקנות ואשכולות ענבים בשלל צבעים".
(עמ' 416-417)

החדר השלישי / אלישע שפירא

הספד לעמירה עם פטירתה – ידיעות עין השופט מס' 48, 2.12.2022

החיים האמיתיים התחילו לאחר שהמטפלת סיימה את ה"השכבה", השלימה את "כיבוי האורות" והלכה לחדרה או לחדר האוכל, לאחת משיחות הקיבוץ האין סופיות.

אם לא הייתה סיבה טובה להתגנב ולצפות בשיחה מבעד לחלונות חדר האוכל, או לצפות בהסתר בסרט על גג המועדון של הנוער - החלה החגיגה בחדר הרביעי. החדר הרביעי בביתן של "מעין" (מרכז א'-ב' היום).

היו לנו חיי לילה מאורגנים וחלוקת עבודה מסודרת ופונקציונלית בחדר הרביעי. סמדר שזר, שבבגרותה

הייתה מוזיקאית מצטיינת והפליאה לנגן על אבוב, הייתה אחראית יחד איתי (אלישע) על הכיבוד. נבחרנו כי היו לנו סבתות בקיבוץ והן סיפקו את העוגיות שהגנבנו בהסתר לחגיגות הלילות. לי היו אפילו שתי סבתות שבאו מאמריקה. כבר אז השוויון בקיבוץ לא היה מושלם. אני לא זוכר למה פסחנו על סבתא קרופינסקי, הסבתא של עמירה. אולי לא היו לה עוגיות טובות, אולי העדפנו את עמירה כאחראית על התוכנית הרעיונית, שכללה סיפורים מרתקים מדמיונה הפורה. נחום דן, ילד החוץ שלנו, היה ועדת ניקיון וסדר. ספק האם היו לזה תוצאות משמעותיות, אבל זה היה התפקיד שנשאר לו. מה כבר אפשר לדרוש מילד חוץ?

מאותם הלילות לא היה לי ספק שעמירה תהיה סופרת ידועה, היא סיפרה בהתלהבות ובהומור ואף פעם לא נתקעה באמצע. הופתעתי שבבגרותה בחרה להיות מורה לאמנות, אבל היא הייתה מורה לאמנות באותה ההתלהבות, האהבה, שאר-הרוח והדמיון, שאפיינו את סיפורי הלילה בלינה המשותפת שלנו. בשנים האחרונות, כאשר חזרתי לצייר, רציתי לשמוע את הביקורת של עמירה ודאגתי להזמין אותה לכל תערוכה שהצגתי. היא ידעה תמיד למצוא מילה טובה, בלי לזייף. באחת התערוכות היא התבוננה מתוך כיסא הגלגלים, דילגה על מספר עבודות שנראו לה כתרגילים והכנה לדבר האמיתי, הצביעה על צירוף של שלוש עבודות (טריפטיך) ואמרה: "זה הדבר האמיתי! את הציור הזה ישמחו להציג בכל מוזיאון מכובד לאמנות".

מי אני שאתווכח עם המומחיות של עמירה. למרות המחלה המתקדמת שהצמידה אותה לכיסא הגלגלים, היא נשמעה נלהבת כמו אז, בלילות הקסומים של החדר הרביעי.

נחום נהרג ביום כיפור. סמדר נפטרה לפני שנים וכד אפרה הוצב בין המצבות של הוריה על הגבעה. את עמירה ליוונו בתחילת השבוע למנוחת עולמים על אותה הגבעה, ליד הוריה, ברל ופנינה. בדרך חזרה הבנתי שנשארתי האחרון לספר את סיפורו של החדר הרביעי.

יומן החדר השלישי נכתב ע"י חמשת דיירי החדר, ובהם עמירה, בסיום כתיב ו' והעלייה למוסד הרי אפרים [1955] הדפים המצורפים הם חלק מהיומן השמור בארכיון.

הפתיחה מן הבית.

באלו המופת הקדוה
אלו צדק וחסד שיש לאת
פדוה שומרי נקמת
עבדים ומתקנים עבדות
אשר עמדת בקור
עבדנו ודברנו עמנו
היה כה חוש הקדוה
עבדנו "אדוני" הנקרא שנות
סובלנו צדק הפקדה וצדק
שכר איבדנו וכן השמחה
עקראת הדת הקדוה עמנו
אשר איש יהיה סוד עמנו
מביתנו.

מספר 11
מספר 12

151 הקיבה

התבטנו פה כל
חברי קהילתנו
פדוה לחדד מני
פמנו היקר לנו מכל
נפרד לפי הסדר
מכל אבר ופינה
בגוף בנינו
ראשית מצבתנו
הגדולה אשר
קלטה באופן יוצא
מן הכלל את כל חב-
בת הלימודים
שהטיפו לנו מני
דיבר ואשר אנו לא
העדרנו על מני

המבטנו באלו עמנו
היה השלם של הניחה
האשר לנו ב"אמת" גם
האשר לנו ה"מסור" אצל
החם השלם
חבר האולם בו אנו ניצבים
עמנו אולם כל הבנות
האר האולם עמנו כמנו
ניצב (מאמר) אצלנו
אשר ה"אמת" הקדוה
(אשר) אצלנו האולם
(אשר) אצלנו
שק השמחה אצלנו
עמנו אצלנו

סיפורה של קבוצת מעיין / עמירה קרן

מתוך ספר חצי היובל לעין השופט – כ"ה שנות עמל ויצירה [1962]

בתוך היוזרה הרוחת של שנות תשי"ב-תשי"ג, שנות מלחמה בעולם, הייתה נקודה עברית בת שש - עין השופט, ובה באותם זמנים מטורפים, לא חשב הטבע לשבות ממלאכתו. למעלה מתריסר פעמים צלצל הטלפון במשך כל ירחי השנה ובישר בתרועת גיל: "מזל טוב!!!!" "מזל טוב!!!!" ליותר מתריסר האבות נבוכים ונרגשים: "בת או בן?"...

היה הייתה קבוצה

ושם לה "מעין"

עכשיו עודה אותה -

(רק בהבדל של זמן).

ואנו התינוקות דאז, ערומים הושכבנו ב"אמבטיית שמש", לקלוט את קרני החמה ולהשתזף בלולים של חמישה בלבד, בצהלה ובכי. פוטמנו במאכלים דיאטטיים, נשקלנו וגם "הוסגרנו" בכל עת שנמצאה.

כך גדלנו, בוססנו בבוכ' ו"טיפלנו בצעצועים", צצנו בכל פינות המשק בין רגלי החברים. צמחנו בעולם נפלא של חורשות צעירות. ובעולם, מחוצה לנו, נסתיימה בינתיים מלחמת העולם השנייה.

והנה צורפו שתי ה"שישיות". מיד גילינו התנגדות שהפכה לקרב נלהב: "הגדולים" נגד "קטנים!" עד שהתערב הצד הניטרלי של המטפלת, ואז חתמנו על שביתת נשק והתאחדנו לגן.

ימי הגן – ימי המשחקים. ארוכה הרשימה: מְכַשְפֵּס, לרפא בובות, חול, מחבואים, ימי הטיולים לקטיף פרחים, או ימי מגיפה עגומים, אז הקיפו את הגן בגדרות ואבוי לבורחים. והיו לילות של הורה סוערת. ירדנו ממיטותינו בגן והסתכלנו בעד החלונות בעיניים סקרניות: על הדשא הגדול, בים הנגוהות, חברים וחברות רוקדים עם ילדי הכיתות, יד ביד, בשורה מתפתלת.

הופיע משחק חדש – "באמת מאוד". המבוגרים קראו לו "מלחמת שחרור". בגן התקינו חדר מבוצר. פיגומי עץ סביב לקירות, דלת מפלדה וביצורי בטון ואבן. פיתחנו כושר אתלטי בהשתחלות אקרובטית בין הקורות וקפיצות מרהיבות עין לתוך המיטות. פחדנו בלילות. חלומות של מלחמה חלמנו. לילה אחד, כשאף מבוגר לא היה בגן, יללה האזעקה. התעוררנו נבהלים ורצנו בפיג'מות למקלט. חושך איום... מה לעשות? בכינו. פעם צפרה אזעקה בזמן המקלחת. כמה ילדים רצו ערומים למקלט (וגם כמה מסובנים!). פחדנו בשבתות ללכת לטיול או להתרחץ בבריכה הגדולה, כי "כל רגע עלולה להיות צפירת אזעקה!"

הזמן חלף עבר וגם מלחמת השחרור נסתיימה.

באחד מימי החורף התעוררנו מוקדם. הצצנו בחלון שבגן וגילינו שהכל הלבין. יצאנו לדשא שלפני חדר האוכל. ילדי הכיתות עשו גולם וזרקו כדורים צחורים – זה היה השלג הגדול! ופעם אורחים מוזרים הגיעו לקיבוץ. שחורים היו כל כך. הכושים כה אהבו ילדים! ביניהם היה אחד גבוה – לט. כשבא לגן ביקשו הילדים שיגע ביד בתקרה.

ערב אחד ערכו מסיבת פרידה עצומה לידידינו השחורים על הדשא הגדול. מפאת השמחה והרעש לא יכולנו לישון. בשעת חצות, הביאו לנו גלידה למיטות והכושים, מבעד לחלונות הגן,

נתנו "שלום" ונשיקות... הם לא שכחנו ובאחד הימים הגיעה מתנה: ארגז כובעים.
גן מעבר, למדנו לכתוב! ו... קדימה לכיתה ב'. נערכה שיחה מיוחדת לקביעת שם ובה הוחלט
לקרוא לקבוצתנו "מעין".

זכינו לחילופים רבים במורים ויותר מזה במטפלות. עד שבכיתה ג' אמרו: "הילדים מוכרחים
גם ללמוד". המשימה הכבירה נופלת על כתפי מורה צעיר - משה, ואיתו מטפלת צעירה –
נעמי. לא נותרה לנו כל ברירה התחלנו שוקדים על הלימודים ולהיענות לתביעות. למדנו
לעבוד ולפעול בחברת הילדים, תססו החיים ומלאו ענין. בערבי שבת נלהבים בריקודים...
כיתה ו' הייתה שנת השיא לקבוצה מבחינת הגיבוש וההישגים. הוסיפה לכך כניסתנו לתנועת
"השומר הצעיר" ובסיום הופענו באופרטה "12 ירחי השנה".

אחר ההופעה, כשנותרנו לבדנו, ערכנו מִסְפָּד לְבִיתֵנו, שצפן זיכרונות כה יקרים בחדריו.
"קימצנו", פשטנו על יתר הכיתות בחשאי ולאור הבוקר נתגלתה תמונה של מצעים מלוכלכים
בצבע, חותמות וידיים שחורות על לובן של קירות...

עם העלייה למוסד, נגזרה "מעין" בשירות לשניים – חלק ל"אשל" וחלק ל"סנונית". אך
הקבוצה שוב חזרה לתחייה בחופשים, כשהיינו מארגנים תרנגולות (שחיטה עצמית עם בוא
הלילה) ומסובים סביב למדורה כשעל האש רותח הסיר... שרים עד השעות הקטנות... או
יושבים בחבורות במסדרון הביתן ומתווכחים על המתרחש בעולם הגדול ועל מה שנעשה
בקיבוץ ובינינו.

או שהיינו יוצאים לטיול לילי עם עגלה, בשירותה האדיב של סוסת המוסד. נוסעים ושרים ורק
כשמפגין עגלוננו "מעשה גבורה", קופצים מהעגלה. ולעתים מכינים הופעה למסיבת הקיבוץ,
משהו מקורי, "שלנו".

בימי לימודים נערכים הוויכוחים הפטריוטיים עם ידידינו השכנים. אנו מרימים בגאון את נס
קיבוצנו: אצלנו הכי יפה! הכי טוב! הכי נעים! הכי!... הכי!... הכי!... הכי מה??... לא משנה,
הכי!!!

תמו שתיים עשרה השנים הטובות. וציון לכך תערוכה מרהיבה וגדולה לסיום המוסד, מסיבה
והצגה...

אנו מתלכדים שוב להוות "גרעין" וחוזרים לקיבוץ. בגאווה יוצאים אנו לעבודות המשק, תופסים
מקום מכובד בענפיו השונים, משתלבים בחברת המבוגרים. כך הגענו עד הלום. יצאנו לצבא.
נפגשים בחופשות ומרגישים כמה אנו משתנים. אך חרף כל ההבדלים שעומדים בינינו, אף
בהעדר כל סיבה רגעית להבנה וקשר יכולים אנו להגיע לכך, כי צמחנו וגדלנו יחד בידיו
החמות של בית-הקיבוץ.
זה הקשר המתוח בינינו – מאחד לשני.

עמירה

קב' מעיין – כתה א' [1949]

קב' מעיין – כתה ו' [1955]